

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

В.А. Вергунов

У статті проаналізовано значний потенціал потужних інформаційних центрів галузевого профілю – як Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України, так і бібліотек мережі НААНУ (257 установ), ВНЗ (135 установ). Переконаливо доведено незаперечне їхнє вирішальне значення у інформаційно-бібліотечному забезпеченні наукових досліджень. Накреслено перспективи розвитку та використання накопичених ресурсів. Наголошено на гострих проблемах сьогодення, шляхах їхнього подолання.

Ключові слова: інформаційно-бібліотечне забезпечення наукових досліджень, наукова бібліотека, Національна академія аграрних наук України, книжкові фонди, каталоги, бази даних, наукова продукція.

STATUS AND FUTURE OF INFORMATION AND LIBRARY SUPPORT OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF UKRAINIAN AGRARIAN INDUSTRY

This article analyzes the potential of powerful data centers of industry profile – as the State Scientific Agricultural Library of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, and libraries NAANU network (257 offices), universities (135 institutions) too. Their critical value in providing information in library researches is convincingly undoubtedly proved. Possibilities of the development and use of accumulated resources are drawn. Emphasized on the urgent problems of the present and ways of overcoming them.

Keywords: information and library Support of scientific researches, scientific library, the National Academy of Agricultural Sciences of Ukraine, book funds, catalogs, databases, scientific products.

Після того, як наприкінці XIX ст. сільськогосподарська наука перейшла до розряду фундаментальних природознавчих у вигляді сільськогосподарської дослідної справи [1], необхідною умовою якісного проведення наукових досліджень є ґрунтовне опрацювання вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел, зокрема, друкованих монографій, профільних наукових праць, наукових журналів, інших періодичних видань, а в новому тисячолітті також електронних інформаційних ресурсів. З цією метою у складі кожної дослідної установи створені та функціонують бібліотеки, на яких покладені функції інформаційно-бібліотечного забезпечення наукових досліджень. За останніми архівними пошуками, проблемами науково-освітнього забезпечення аграрної галузі наша установа – бібліотека Харківського губерніального земства – почала займатися з 1899 р. [2]. Як за часи радянської доби, так і сьогодні, відповідно до спільного наказу Мінагрополітики України та УААН від 1 липня 2002 р. № 178/45 та Постанови КМ України від 29 жовтня 2003 р. № 1697, координацію їхньої роботи в Україні здійснює Державна наукова сільськогосподарська бібліотека НААНУ (ДНСГБ НААНУ). Згідно із затвердженою Бюро Президії УААН від 16 червня 2005 р. (протокол № 6) «Концепцією розвитку сільськогосподарських бібліотек України» [3], інформаційне супроводження агропромислового виробництва здійснює мережа, яка на сьогодні включає в себе 257 бібліотек аграрного профілю, у т.ч. наукових установ УААН (122), навчальних закладів аграрної освіти (135). На регіональному рівні з 2003 р. працюють Територіальні об'єднання сільськогосподарських бібліотек, в яких функції головних виконують переважно бібліотеки наукових установ Академії. Книжковий фонд сільськогосподарських бібліотек України становить 19 253 606 примірників, у т.ч. бібліотек наукових установ НААНУ 4 090 447 примірників. ДНСГБ НААНУ здійснює постійний

інформаційний обмін з провідними бібліотеками України, а також із сільськогосподарськими інформаційними установами багатьох країн світу.

Загальна чисельність працівників сільськогосподарських бібліотек України становить 1 122 осіб, з них 137 з них працюють у дослідних установах НААНУ. Чисельність працюючих у ДНСГБ НААНУ становить 91 особу, в тому числі 31 науковий співробітник, із них 10 докторів, 21 кандидат наук. Із метою найякіснішого забезпечення новими виданнями інформації, бібліотека з 2001 р. удосконалила свою структуру. Приміром, у структурі бібліотеки функціонують, зокрема, центр документного забезпечення та збереження наукових фондів, центр бібліотечно-інформаційних технологій та наукової обробки документів, центр історії аграрної науки, які виконують спеціальні дослідження та забезпечують координацію робіт за відповідними напрямками з науковими установами НААНУ.

Обсяги фінансування фундаментальних досліджень 2008 р. були на рівні – 80 300 грн., 2009 р. – 84 700 грн., прикладних досліджень 2008 р. – 2 535 грн., 2009 р. – 30 558 грн.

За умов значного дорожчання поліграфічної продукції та неповного виконання положень відповідної Постанови КМ України про надсилання обов'язкового примірника [4], а відтак зменшення обсягів нових надходжень наукових видань ДНСГБ з 2000 р. активно вживає заходів щодо удосконалення інформаційно-бібліотечного забезпечення наукових досліджень, в основному за рахунок наростаючого залучення позабюджетних коштів шляхом запровадження комп'ютерної техніки та інформаційно-комунікаційних технологій в інформаційно-бібліотечній справі.

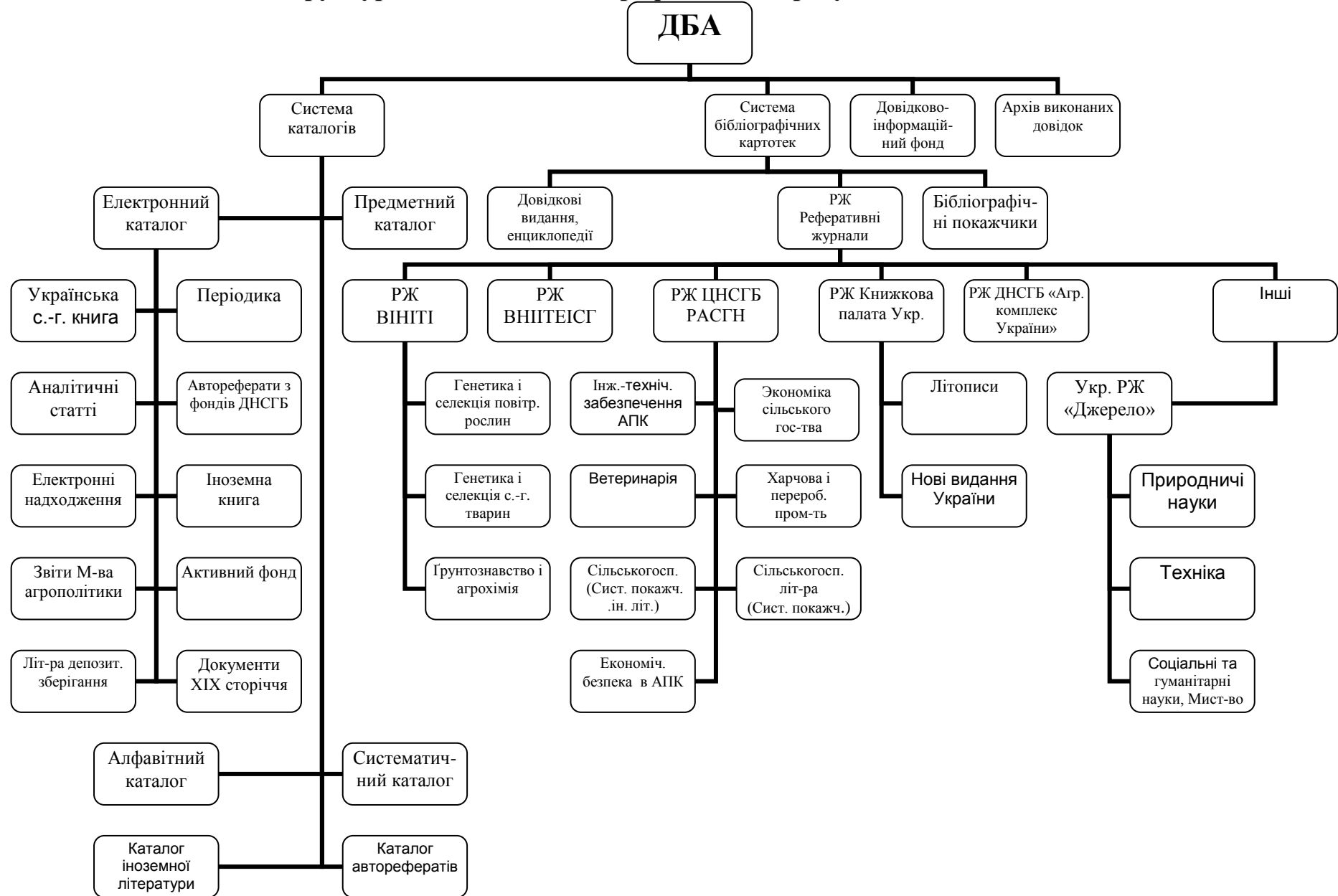
М.С. Слободяник ще 1995 р. визначив основні засади діяльності наукової бібліотеки, які не втратили своєї актуальності: «наукова бібліотека розглядається у функціональному зрізі як соціальний інститут, відмінною особливістю якого є взаємозв'язок з наукою, а основними типологічними ознаками – безпосереднє включення до системи наукових комунікацій та проблемна орієнтація ресурсів на задоволення професійних інформаційних потреб [5, с. 52]». Наукова бібліотека у своїй діяльності пріоритетно підтримує перспективні тенденції в розвитку науки, орієнтується як на формальні засоби впливу існуючими механізмами індивідуального, групового та колективного розповсюдження інформації, так і на неформальні, за яких окремі наукові працівники відіграють роль інформаційних посередників між інформаційними текстами, знаннями і членами колективу [5, с. 37].

Фундаментальні дослідження ДНСГБ НААНУ виконуються за темою: «Наукові основи удосконалення інформаційно-бібліотечного забезпечення аграрної галузі». Прикладні дослідження виконуються за темами: «Розробити і створити віртуальну сільськогосподарську бібліотеку: електронну мережу бібліотек УААН, інтегровану в мережі академічних та інших бібліотек України»; «Розробити і створити національний електронний банк даних рідкісних друкованих видань і стародруків на основі вивчення видового і кількісного складу книжкових колекцій сільськогосподарських бібліотек України».

Книжковий фонд ДНСГБ НААНУ налічує понад мільйон галузевих вітчизняних та іноземних книг, часописів та газет XIX – XXI ст. (тривалий час вважалось, 25 мовами світу) [6, с. 72], яким щорічно користуються більше 7 тисяч читачів, переважна більшість яких – науковці Академії. Щогорічне поглиблене вивчення фондів показало, що зберігаються видання 32 мовами світу та із 59 країн. Книжковий фонд ДНСГБ постійно поповнюється. Протягом 2001-2009 рр. одержано 118 000 примірників, із них понад 7,5 тисяч іноземних видань. Основні джерела поповнення книжкового фонду: обов'язковий примірник (28,3%), вітчизняний і міжнародний обмін (22,2%), обмінні фонди великих бібліотек (10,6%), міжнародні структури, міністерства, держкомітети та інші організації (12,8%), решта – видавництво «Аграрна наука» та інші установи й організації. Щорічно проводяться виставки нових надходжень. Лише 2009 р. було організовано 45 таких виставок, на них експонувалось понад 3 тисячі нових видань. Інформацію про нові надходження наукові установи НААНУ також отримують через «Бюлетень ДНСГБ НААНУ», РЖ «АПК України» (щоквартально) та його спецвипуски, а також web-сайт бібліотеки в Інтернеті (www.dnsgbuaan.kiev.ua).

Довідково-пошуковий апарат ДНСГБ включає 11 каталогів, у т. ч. предметні та алфавітні каталоги: вітчизняної та зарубіжної літератури з питань сільського господарства, вітчизняної й іноземної періодики, авторефератів докторських і кандидатських дисертацій, комплексну предметну картотеку статей із періодичних видань (КПК) (*мал.1*). Для покращення опрацювання статейного матеріалу з початку 2007 р. поповнення предметної картотеки здійснюється за допомогою програми ІРБІС. За 2009 р. було створено пошукові образи 14 000 статей із 300 журналів.

Структура довідково-бібліографічного апарату ДНСГБ НААНУ

Для поліпшення обслуговування читачів організовано функціонування локальної комп'ютерної мережі бібліотеки, в якій виділено 20 автоматизованих робочих місць читачів. 2009 р. кількість відвідувань зросла, порівняно з 2006 р., на 10 тисяч і досягла 28 тисяч відвідувачів. Книговидача 2009 р. становила 181 000 примірників, що на 30 000 примірників більше, ніж 2006 р.

2009 р. до бібліотек наукових установ НААНУ та освітніх закладів було відправлено майже 3 000 примірників літератури з обмінного фонду, а 2008 р. – 2 729 примірників. Щорічно отримуємо разом із передплатою близько 200 назв періодичних видань.

Налагоджено видання реферативного журналу «Агропромисловий комплекс України» та «Бюлетень Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААНУ» тощо. За 2001-2009 рр. було видано 40 номерів реферативного журналу та його спецвипусків і 24 номери бюлетеня (табл. 1).

Започатковано реферативні огляди з пріоритетних напрямів розвитку аграрної науки; здійснюється індивідуальне забезпечення інформацією провідних науковців і фахівців галузі, обслуговування їхніх інформаційних запитів.

Протягом 2001-2009 рр. було видано 232 книги (брошури, монографії, посібники), у т. ч. за напрямками: аграрна бібліографістика – 102, окремі питання розвитку сільського господарства та аграрної науки – 45, бібліотечно-інформаційна та науково-методична діяльність – 68. Науковцями ДНСГБ УААН за цей період було опубліковано 1 037 статей у наукових збірниках, журналах і газетах (табл. 2).

Щорічно, починаючи з 2003 р., згідно з програмою навчання, бібліотека організовує курси підвищення кваліфікації бібліотечних працівників сільськогосподарських бібліотек, проводить дні спеціаліста, дні інформації, а також наради-семінари, на яких систематично порушуються питання інформаційно-бібліотечного забезпечення наукових досліджень. Приміром, 2007 р. був проведений міжнародний науково-практичний семінар «Інформаційно-бібліотечні ресурси сільськогосподарських науково-дослідних та освітніх установ України: проблеми формування, захисту і використання», 2008 р. – міжнародний науково-практичний семінар «Новітні підходи до інформаційно-бібліотечного супроводження наукового забезпечення АПВ в умовах трансформаційних процесів євроінтеграції», а 2009 р. – Всеукраїнська науково-практична конференція «Національна сільськогосподарська бібліографія як складова програми інформатизації аграрної галузі України» [7].

Для молодих учених організовуються дні аспіранта та зустрічі з провідними вченими-аграрниками. У бібліотеці щорічно проводиться 75-80 інформаційно-масових заходів, на яких експонується 5-7 тис. видань. У свою чергу наукові працівники бібліотеки щорічно навчаються у провідних інформаційно-бібліотечних установах України. За 2007 – 2009 рр. підвищили свою кваліфікацію 15 наукових працівників та 120 осіб з інших бібліотечних установ.

ДНСГБ НААНУ, як науково-дослідна установа, сприяє формуванню і реалізації інформаційної та інноваційної політики держави. Комітетом із питань культури і духовності Верховної Ради України схвалено і рекомендовано на розгляд Верховної Ради України розроблений за участі науковців бібліотеки законопроект «Про Концепцію розвитку інформаційно-бібліотечної справи в Україні» [8].

При ДНСГБ НААНУ працює докторантура, в якій навчаються 5 осіб, та аспірантура, де здобувають освіту 45 осіб. Значна частина з тих, що захистили дисертації, залишилися працювати в ДНСГБ НААНУ та бібліотеках галузі. Діє спеціалізована вчена рада за спеціальністю «Історія науки і техніки», при якій лише 2009 р. захищено 5 кандидатських дисертацій.

**Серійні, періодичні та продовжувані видання
Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААНУ (1998–2009 рр.)**

№ з/п	Назви серій, періодичних і продовжуваних видань	Рік зас-нув.	1998, 1999, 2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		Разом	
			кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.
1	Біобібліогр. серія «Академіки Української академії аграрних наук»	1998	9	52,3	3	25,8	2	16,2	2	20,8	3	20,4	5	43,1	7	23,3	6	50,5	4	33	9	60,3	50	345,7
2	Біобібліогр. серія «Члени-кореспонденти Української академії аграрних наук»	2005	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	8,8	1	5	–	–	2	14,4	2	16,2	6	44,4
3	Біобібліогр. серія «Іноземні члени Української академії аграрних наук»	2009	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	8,7	1	8,7
3	Серія «Біобібліографія вчених-аграріїв України»	1998	2	12,5	2	13,6	2	12,1	2	6,48	3	24,9	5	35,8	2	11,3	6	37,5	3	16,1	3	7,2	30	177,5
4	Серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії»	2001	–	–	1	7,45	2	26,1	1	13	2	26,1	3	46	6	166,8	4	37,5	4	62,1	4	20,5	27	305,6
5	Реферативний журнал «Агропромисловий комплекс України»	1999	6	102,2	4	73,66	4	77,40	4	77,40	4	77,40	4	77,40	3	58,05	4	77,4	4	77,4	4	77,40	41	736,5
6	Спец. випуски реферативного журн. «Агропромисловий комплекс України»	2005	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	13,01	1	10,65	2	24,6	–	–	–	–	4	48,26
7	Бюлетень ДНСГБ УААН	2001	–	–	5	28	4	25	4	25,3	5	34	2	16,1	2	22	1	15,8	1	17,75	1	17	25	201
8	Збірник наукових праць «Історія української науки на межі тисячоліть»	2003	–	–	–	–	–	–	4	42	4	46	5	52	4	43	6	88	2	30	–	–	25	301
9	Міжвідомчий тематичний збірник «Історія науки і біографістика» (електронний)	2006	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	13	3	49	4	53,2	5	69,6	13	184,8
10	Українська сільськогосподарська книга з фондів ДНСГБ УААН	2002	–	–	–	–	2	15	1	6	1	3	2	22	1	7,3	2	16,5	1	5,1	–	–	10	74,9
	РАЗОМ		17	167	15	148,5	16	171,8	18	185	22	231,8	28	314,1	28	360,1	34	396,5	27	309,5	29	276,9	232	2561,2

Центром історії аграрної науки, що функціонує у ДНСГБ НААНУ, створено власні електронні інформаційні продукти на CD-ROM, а саме: база даних «Бібліотеки – суспільству. Аграрні науки» (разом з Національною бібліотекою України ім. В.І. Вернадського) та «Національна база даних з історії становлення і розвитку НДІ та інших установ і організацій НААНУ», які разом з іншими інформаційними продуктами передаються до головних бібліотек територіальних об'єднань, а це – 19 млн. записів – міжнародні БД (*табл. 3*); 10 млн. записів – вітчизняні БД (*табл. 4*), а ще 9 819 тематичних добірок. За результатами наукових досліджень 2009 р. було видано 21 науковий тематичний та бібліографічний покажчик. За участі фахівців ДНСГБ НААНУ підготовлено 29 випусків міжвідомчого наукового збірника «Історія української науки на межі тисячоліть» (у друкованій формі), вийшло 13 випусків електронного міжвідомчого науково-фахового збірника «Історія науки і біографістика», які присвячені актуальним проблемам сільського господарства, історії аграрної науки, видатним науковцям-аграріям.

За 2009 р. від реалізації наукової продукції, робіт і послуг бібліотекою було залучено коштів до спецфонду на суму 155 000 грн., що майже втричі більше, порівняно з 2004 р. За ці кошти бібліотека придбала сучасну копіювальну-розмножувальну та проекційну техніку, програмне забезпечення РБІС, потужний сервер, створила локальну мережу на 20 автоматизованих робочих місць для читачів з виходом в мережу Інтернет. Вдосконалюється й постійно оновлюється Web-сайт «Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України» тощо.

Таблиця 2

**Видання
наукової літератури Державною науковою сільськогосподарською бібліотекою
НААНУ (1996–2009 рр.)**

№ з/п	Найменування друкованої продукції	1996–2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		Разом	
		кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	кількість	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.	кількість	У.д.а.
1.	Книжкові видання (наукові) (всього за 1996–2009 рр.)	13	75,7	10	74,59	27	208	17	149,1	33	390,4	31	409,2	42	763,8	50	498,17	17	235	34		240	2803,96
	1.1. Книги, брошури	13	75,7	2	30,1	5	27,8	4	20,3	10	105	6	144,5	15	315	13	240	4	45,5	6	139	78	1142,9
	1.2. Монографії	–	–	2	23,0	3	28,9	2	35,5	3	72,2	5	74,5	8	210	4	61	1	18,5	3	81,6	31	523,6
	1.3. Підручники, посібники	–	–	1	11	–	–	–	–	6	89	2	32	3	50	8	165	–	–	4	47,2	20	394,2
	1.4. Бібліографічні покажчики	13	75,7	6	35,59	11	109,4	6	46,3	9	73,15	12	85,7	11	115,7	19	151,9	9	103,3	21	265	117	1061,74
	1.5. Наукові збірники «Історія української науки на межі тисячоліть»	–	–	–	–	4	24,0	4	42	4	46,0	5	52	4	79,0	6	88	2	30,0	–	–	29	63
	1.6. Збірники тез наукових конференцій, читань	–	–	1	5,0	3	17,9	1	5,0	1	14,0	1	20,5	1	4,1	–	–	1	39,13	4	52	13	157,63
2	Реферативний журнал «АПК України»	6	42,25	4	73,66	4	77,4	4	77,4	4	77,4	5	90,41	4	68,7	7	50,2	4	77,4	4	77,4	46	712,22
3	Бюлетень ДНСГБ УААН	–	–	5	28	4	25	4	25,3	5	34	2	16,1	2	22	1	15,8	1	17,75	1	17	25	200,95
4	Електронний збірник «Історія науки і біографістика» (фаховий)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	13	3	49	4	53	5	69,6	13	184,6
5	Статті у наукових збірниках, журналах, газетах	2	–	78	–	116	–	57	–	117	–	52	–	132	–	159	–	65	–	252	–	1037	–
	Разом	19	117,95	19	176,25	35	310,4	25	251,8	42	507,8	38	515,7	49	854,5	61	564,17	21	271,1		748,8	372	4440,21

Останніми роками інститути, в яких бібліотеки перетворилися на потужні інформаційні центри для забезпечення наукових досліджень зі своїх напрямів, активно беруть участь як співвиконавці відповідних тем.

Перспективним напрямом бібліотечно-інформаційного забезпечення галузі в спеціальних наукових дослідженнях з вивчення історії вітчизняної аграрної науки, освіти та техніки вважаю широку репрезентацію зберігаючих у нашій бібліотеці, а також підпорядкованій мережі видань, віднесених до категорії рідкісних, у т. ч. й іноземних. Протягом 2009 р. – на початку 2010 р. нами проведено їхній переоблік. Приміром, на сьогодні, до Державного реєстру видань наукових об'єктів, що становлять національне надбання, згідно з розпорядженням КМ України № 1038-р від 3 вересня 2009 р., включено: 3 263 вітчизняні книги, а також 4 947 періодичних видань та 784 примірники газет, а також 599 іноземних книг та 384 примірники періодичних видань і 182 газети. Більша частина з них вже внесені на web-сайт бібліотеки, готується також спеціальний розгорнутий бібліографічний покажчик. Великий інтерес до цієї роботи виявили посольства Польщі, Франції, Німеччини в Україні. приміром, за фінансової підтримки перших видано єдиний у країні покажчик, що охоплює одну галузь, а саме – аграрну – провідний сектор економіки України [9]. Дана робота продовжується за рахунок більш деталізованого розгляду стародруків. Побачив світ і покажчик «Французька сільськогосподарська книга у фондах ДНСГБ УААН» [10]. До кінця року планується, в розрізі галузі, видати відповідні покажчики франко- та німецькомовних сільськогосподарських видань у фондах ДНСГБ НААНУ і методично підпорядкованої мережі.

Поміж тим, інформаційно-бібліотечне забезпечення наукових досліджень має низку не вирішених питань.

У мережі наукових установ НААНУ, зокрема їхніх бібліотек, недостатньою мірою запроваджуються комп'ютерні технології. У ДНСГБ НААНУ темпи створення започаткованого 2000 р. електронного каталогу книжкових фондів – основи сільськогосподарської віртуальної (цифрової) бібліотеки – залишаються низькими. Станом на 1 січня 2010 р. електронний каталог містив 68 000 бібліографічних записів. У створенні корпоративного каталогу беруть участь лічені бібліотечні установи НААНУ, зокрема Херсонське територіальне об'єднання сільськогосподарських бібліотек.

Гострою залишається проблема забезпечення кваліфікованими кадрами. Тільки у чверті бібліотек наукових установ УААН працюють спеціалісти з вищою бібліотечною освітою. У п'ятій частині бібліотекарі мають середню спеціальну освіту. Бібліотечні працівники часто працюють за сумісництвом.

Українським є комплектування книжкових фондів як у ДНСГБ НААНУ, так і в інших сільськогосподарських бібліотеках країни, що не сприяє поліпшенню інформаційно-бібліотечного забезпечення наукових досліджень та залученню читачів.

Дуже слабкою залишається матеріально-технічна база мережі. Лише у кількох бібліотеках наукових установ НААНУ є можливість використовувати комп'ютери для інформаційного забезпечення. Більша частина бібліотек не має телекомунікаційного зв'язку, відповідної комп'ютерної техніки, ліцензійного програмного забезпечення, інформаційних продуктів на CD-ROM та DVD. За браком коштів не здійснюються виїзди на місця для надання науково-методичної і практичної допомоги.

Із метою вдосконалення й розвитку системи інформаційно-бібліотечного забезпечення наукових досліджень НААНУ доцільно 2011 р. оголосити «Роком бібліотеки» з відповідною реальною програмою максимального наближення інформаційного забезпечення галузевих наукових досліджень до існуючих стандартів.

Таблиця 3

Міжнародні БД, що підтримує ДНСГБ НААНУ і надає можливість користування

№№	Назва	Обсяг у записах	Мова
1	AGROS – БД Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки Россільгоспакадемії	1 млн. записів.	рос. мовою
2	Belal – електронний каталог Бел СГБ on-line	160 тис. записів	рос. мовою
3	AGRIS – International Information System for the Agricultural Sciences and Technology – Міжнародна інформаційна система з сільськогосподарських наук і технологій	3,5 млн. записів	англ. мовою
4	CARIS – Current Agricultural Research Information System – Міжнародна інформаційна система з сільськогосподарських наукових проектів і технологій	40 тис. записів.	англ, франц, іспан, араб. мовами
5	AGRICOLA – Agricultural On-Line Access – Інформаційна система США з сільського господарства	4,5 млн. записів	англ. мовою
6	CAB Abstracts – The World's Leading Agriculture Database – Міжнародна інформаційна система з сільськогосподарських наук і технологій	4,5 млн. записів	англ. мовою
7	AGORA – Access to Global Online Research in Agriculture – Глобальні дослідження в сільському господарстві		англ., франц., іспан., араб. мовами
8	FSTA – Food Science and Technology Abstracts – Міжнародна реферативна система з продовольства і технологій	740 тис. записів	англ. мовою
9	Food and Human Nutrition in AGRIS – Продовольство і живлення	600 тис. записів	англ. мовою
10	WLAS – World List of Agricultural Serials – Усесвітній каталог сільськогосподарських серіальних видань	64 тис. записів	англ. мовою
11	Російський зведений каталог з науково-технічної літератури	675 тис. записів	рос. мовою
12	Біологія – реферативні журнали ВІНІТІ з біології	30 тис. записів	рос. мовою
13	Генетика – реферативні журнали ВІНІТІ з генетики	2,5 тис. записів	рос. мовою
14	Інформатика – реферативний журнал ВІНІТІ з інформатики	2 тис. записів	рос. мовою
15	Лікарські рослини – реферативний журнал ВІНІТІ з лікарських рослин	600 тис. записів	рос. мовою

16.	Машинобудування – реферативні журнали ВІНІТІ з машинобудування	2,5 тис. записів	рос. мовою
17.	Охорона навколишнього середовища – реферативні журнали ВІНІТІ з довідки охорони	12 тис. записів	рос. мовою
18.	Фізико-хімічна біологія і біотехнологія – реферативні журнали ВІНІТІ з фізико-хімічної біології і біотехнології	10 тис. записів	рос. мовою
19.	Хімія – реферативні журнали ВІНІТІ з хімії	13 тис. записів	рос. мовою
20.	Економіка промисловості – реферативні журнали ВІНІТІ з економіки промисловості	2 тис. записів	рос. мовою
21.	Енергетика – реферативний журнал ВІНІТІ з енергетики	1 тис. записів	рос. мовою
22.	FAOSTAT – Статистика FAO		англ. мовою
23.	EBSCO – Бази даних компанії EBSCO Publishing		англ. мовою
24.	DOAJ – Directory of Open Access Journals – доступ до повних текстів наукових журналів		англ. мовою
25.	FAO On-line Catalogue– Інтерактивний каталог FAO		англ., фр., іспан., араб. мовами
26.	FS INFO Database – Інформаційна система з лісівництва.	245 тис. записів	англ. мовою
27.	Core Historical Literature of Agriculture – Базова історична література з сільського господарства XVIII-XX ст.	1 834 док.	англ. мовою
28.	EURO PAGES – Європейський бізнес-довідник	500 тис. записів	англ., франц., іспан., араб. мовами
29.	KOMPASS – The Business to Business Search Engine – довідник виробників товарів і послуг	2 млн. записів	
30.	Усього	19 199 000 записів	

Таблиця 4

Інформаційні ресурси Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААНУ

Бази даних створені ДНСГБ НААНУ (2001 – 2009 рр.)					
№.№	Назва	Осяг в записах	Мова	Перелік компакт-дисків (компл.)	Перелік матер. відеотеки
1	УКРАПРОТЕКА Електронний каталог	70 000 записів	укр., рос. мовами	Буряківництво, 4 шт.	Трактори
2	Українська сільськогосп. книга	4 5000 записів	укр., рос. мовами	Україна і Франція аграрні, 3 шт.	Ґрунтообробна техніка
3	БД вітчизняної періодики	15 000 прим.	укр., рос., білор. мовами	Біодизель та ріпак, 5 шт.	Посівна і післяпосівна техніка
4	БД аналітичних описів статей	16 000 записів	укр., рос. мовами	Свинарство, 5 шт.	Кормозбиральна техніка
5	БД Електрон. ресурсів на CD	116 CD-ROM (10528006)		Нетрадиційні: тваринництво, птахівництво, звіринництво – страуси, перепела, фазани, шиншили, кози.	Корнезбиральна техніка
6	Звіти М-ва Агрополітики	1 172 записи	укр., рос. мовами		Техніка для тваринництва
7	Автореферати з фондів ДНСГБ НААНУ	3 000 записів			Техніка для переробки зерна
8	Іноземна книга, з них: Польська книга; Французька книга	1 000 записів 100 записів 500 записів	іноземними мовами		Спецтехніка (для будівництва, для прибирання)
9	Література депозитарного зберігання	6 500 записів	укр., рос. мовами		Інформація по комплексних виробниках і постачальниках с.-г. техніки
10	Тематичні підборки з фондів ДНСГБ НААНУ	116 підборок (20 890)			Біодизель
11					Будівництво
12					Бізнес-довідники
	Всього	10 593 903			

Використана література

1. Полтавське дослідне поле : становлення і розвиток сільськогосподарської дослідної справи в Україні (до 125-річчя державного дослідництва в агрономії та тваринництві) / В.А. Вергунов ; УААН, ДНСГБ. – К., 2009. – 220 с. – (Іст.-бібліогр. сер. «Аграр. наука України в особах, документах, бібліографії» ; кн. 28).
2. Архівна довідка [відповідь ДАХО Українській академії аграрних наук на лист № 01-22/321 від 27.11.2009 р.]. – Державний архів Харківської області. – 2 с.
3. Концепція розвитку сільськогосподарських бібліотек України / УААН, Від-ня регіональних центрів наук. забезпечення АПВ, ДНСГБ ; розроб. : М.М. Гаврилюк, В.А. Вергунов, В.В. Дерлеменко, І.М. Криворучко. – К., 2005. – 23 с. – (Постанова Бюро Президії УААН «Про Концепцію розвитку сільськогосподарських бібліотек України» від 16 червня 2005 р., протокол № 6).
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок доставляння обов'язкових примірників документів» від 10 травня 2002 р. № 608. Із змінами і доповненнями від 8 грудня 2009 року № 1321 [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrbook.net/obov_grum.htm.
5. Слободяник М. Наукова бібліотека : еволюція структури і функцій / М. Слободяник; НАН України, ЦНБ ім. В.І. Вернадського. – К. : Ред. журн. «Бібліотечний вісник», 1995. – 368 с.
6. Вергунов В.А. Державна наукова сільськогосподарська бібліотека УААН: історія і сьогодення / В.А. Вергунов. – К., 2007 [2008]. – 480 с. – (Іст.-бібліогр. сер. „Аграр. наука України в особах, документах, бібліографії»; Кн. 20).
7. Національна сільськогосподарська бібліографія як складова програми інформатизації аграрної галузі України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2009 р. / УААН ; ДНСГБ ; редкол. : В.А. Вергунов, та ін. – К., 2009. – 229 с.
8. Про концепцію розвитку інформаційно-бібліотечної справи в Україні: Проект Закону України № 5035 від 26 січ. 2004 р. / В.Б. Шкляр, В.А. Вергунов, В.В. Дерлеменко, О.М. Москаленко, В.В. Ковбасюк; Верховна Рада України. Ком. освіти і духовності. – К., 2004. – 22 с.
9. Польська сільськогосподарська книга у фондах Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки Української академії аграрних наук та науково-дослідних установ і вищих навчальних закладів аграрного профілю (1771-2008 рр.) : наук.-доп. бібліогр. покажч. / УААН, ДНСГБ ; укл. : В.А. Вергунов, В.І. Головенко, Н.Ф. Басун, М.М. Щербань, О.О. Бойченко ; наук. ред. В.А. Вергунов. – Вінниця, 2009. – 283 с.
10. Колекція французьких сільськогосподарських видань у фондах ДНСГБ УААН (1802–2008) = La collection des éditions agricoles françaises dans les fonds de bibliothèque agraire d'état de UAAAN (1802–2008) : наук.-доп. бібліогр. покажч. = le guide bibliographique / УААН, ДНСГБ ; уклад. В.А. Вергунов, Л.Ф. Забудська, Т.В. Дмитрик, Н.І. Петренко ; наук. ред. В.А. Вергунов. – К., 2009. – 63 с. – (Бібліогр. сер. «Колекція інозем. видань с.-г. тематики у фондах ДНСГБ УААН та ін. аграр. б-к України»).